

Aanpak bestrijdingsmiddelen in drinkwaterbronnen

Aanwezigheid bestrijdingsmiddelen in drinkwaterbronnen

De kwaliteit van drinkwaterbronnen staat in toenemende mate onder druk en is de afgelopen jaren niet significant verbeterd. Verontreinigingen afkomstig uit de landbouw, industrie en huishoudens zorgen ervoor dat de kwaliteit van drinkwaterbronnen eerder slechter wordt. Het uiterlijk in 2027 bereiken van de afgesproken doelen uit de Europese Kaderrichtlijn Water is daardoor ernstig in gevaar.

Uit verschillende rapporten (zoals de Nationale Analyse Waterkwaliteit (PBL, 2020) en het RIVM rapport Staat drinkwaterbronnen (2020)) blijkt dat bestrijdingsmiddelen in een groot deel van de winningen voor drinkwaterproductie een probleem vormen. In vrijwel alle oppervlaktewaterwinningen en in meer dan een kwart van de grondwaterwinningen worden bestrijdingsmiddelen in normoverschrijdende concentraties gevonden. Daarnaast is 'vergrijzing' van het grondwater een toenemend probleem: lage concentraties van een cocktail van bestrijdingsmiddelen zijn vrijwel overal aanwezig.

Tweede nota en uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming 2030

In de Tweede nota duurzame gewasbescherming 2013-2023 (Gezonde Groei, Duurzame Oogst) zijn doelen opgenomen voor het verminderen van normoverschrijdingen door bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater bestemd voor drinkwaterproductie. Uit de tussenevaluatie door PBL is gebleken dat het tussendoel voor 2018, een afname van deze normoverschrijdingen met 50% ten opzichte van 2013, *niet* is gehaald. Het einddoel voor 2023, een afname van 95% ten opzichte van 2013, is ook niet in zicht. In het Compendium voor de Leefomgeving (clo.nl) is in maart '23 ook geconstateerd dat het tempo van de afname van het aantal overschrijdingen van de waterkwaliteitsnormen afvlakt. Er is een aanzienlijke inspanning nodig om het einddoel van de Tweede nota te kunnen halen.

In september 2020 is het uitvoeringsprogramma van de Toekomstvisie Gewasbescherming 2030 gepubliceerd, waarin het doel is opgenomen om in 2030 nagenoeg geen emissies van bestrijdingsmiddelen naar het milieu meer te hebben. In het uitvoeringsprogramma is het doel voor 2023 uit de Tweede nota als tussendoel opgenomen, net als het KRW doel om uiterlijk in 2027 overal te voldoen aan de norm voor bestrijdingsmiddelen. Vewin heeft het uitvoeringsprogramma mede ondertekend en staat achter de ambities. De uitdaging zit echter in de uitvoering.

- ▶ Maak op korte termijn helder wat er gedaan wordt om de doelen uit het uitvoeringsprogramma van de Toekomstvisie Gewasbescherming 2030 voor 2023 en 2027 wel te halen, in elk geval waar het normoverschrijdingen door bestrijdingsmiddelen in drinkwaterbronnen betreft.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Een belangrijk doel van het NPLG is om de Europese verplichtingen uit de KRW via een integrale aanpak en gebiedsgerichte programma's te realiseren. Vewin pleit ervoor om de verbetering van de kwaliteit van drinkwaterbronnen prioriteit te geven in het NPLG, en om alles op alles te zetten om te zorgen dat de doelen van de KRW in 2027 gehaald worden.

- ▶ Geef de verbetering van de kwaliteit van drinkwaterbronnen prioriteit in het NPLG, o.a. door (grondwater)beschermingsgebieden een prioritaire status te geven. De KRW doelen moeten hier uiterlijk in 2027 gehaald zijn, dus ook voor bestrijdingsmiddelen.
- ▶ Veranker de bestaande doelen in het NPLG voor het tegengaan van de verontreiniging van drinkwaterbronnen met nitraat en bestrijdingsmiddelen.

Toelatingsbeleid verbeteren

Uit de tussenevaluatie van de Tweede nota door het PBL bleek ook dat een deel van de waterkwaliteitsproblemen met bestrijdingsmiddelen wordt veroorzaakt door onvolkomenheden in de toelating van deze middelen. Dit komt onder andere doordat de gehanteerde normen bij toelating minder streng zijn dan de waterkwaliteitsnormen uit de Kaderrichtlijn Water.

- ▶ Geef aan welke actie wordt ondernomen om de normen voor toelating van bestrijdingsmiddelen beter af te stemmen op de KRW-normen, conform de afspraak uit het coalitieakkoord.
- ▶ Onderzoek de mogelijkheden om het toelatingsbeleid van bestrijdingsmiddelen verder te verbeteren. Denk hierbij aan:
 - ▶ Hanteren van een meer systeemgerichte aanpak waarbij stapeffecten van dezelfde werkzame stof, combinatie-effecten door verschillende stoffen en ongewenste substitutie van middelen verminderd worden.
 - ▶ Niet verrekenen van emissiereducerende maatregelen in het toelatingsbeleid.

Bewustwording, toezicht en handhaving

Naast het nemen van nieuwe maatregelen is meer aandacht nodig voor toezicht en handhaving van bestaande maatregelen. Onderzoek heeft bijvoorbeeld uitgewezen dat veel agrariërs zich in de praktijk onvoldoende bewust zijn van het feit dat in grondwaterbeschermingsgebieden restricties gelden voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

- ▶ Zet steviger in op bewustwording en effectief toezicht en handhaving van huidig beleid en regelgeving. Focus hierbij op de bescherming van drinkwaterbronnen.

Meer informatie:

Arjen Frentz
070 3490 890
frentz@vewin.nl

Mirja Baneke
06 82750461
baneke@vewin.nl

Vewin

Bezuidenhoutseweg 12
2594 AV Den Haag
T (070) 3490 850
info@vewin.nl
www.vewin.nl